

บทที่ 5

บทสรุปและเสนอแนะ

ข้อเท็จจริงในคดีอาญาถือเป็นสิ่งที่มีความสำคัญต่อการวินิจฉัยข้อกฎหมายของศาล ดังนั้นการที่จะวินิจฉัยข้อกฎหมายได้ชัดเจนนั้นจำเป็นต้องได้ข้อเท็จจริงที่เป็นข้อยุติเสียก่อนการนำสืบในคดีอาญาจึงเป็นการเปิดโอกาสให้มีการนำเสนอพยานหลักฐานที่จะสามารถพิสูจน์ข้อเท็จจริงของคดีเข้าสู่สำนวนศาล เพื่อให้ศาลได้ใช้ดุลพินิจในการพิจารณาพยานหลักฐานเหล่านั้น เพื่อให้ได้มาซึ่งข้อยุติในปัญหาข้อเท็จจริงเสียก่อน พยานหลักฐานทั้งพยานบุคคล พยานวัตถุพยานเอกสาร ที่จะสามารถนำมาเพื่อพิสูจน์ข้อเท็จจริงในคดีจึงสามารถนำมาแสดงได้โดยอยู่ภายใต้ข้อจำกัดเพียงว่าพยานหลักฐานเหล่านั้นต้องมีพยานหลักฐานซึ่งได้มาโดยมิชอบด้วยกฎหมาย

หลักการในการนำสืบพยานหลักฐานในคดีอาญานั้นในทางกฎหมายอาญาแล้ว กฎหมายสันนิษฐานไว้ก่อนว่าจำเลยเป็นผู้บริสุทธิ์จนกว่าจะมีคำพิพากษาของศาลว่ามีการกระทำความผิดเกิดขึ้นและผู้ที่ทำกระทำความผิดนั้นคือจำเลย ก่อนที่ศาลจะวินิจฉัยว่าจำเลยเป็นผู้กระทำความผิด ต้องมีการผ่านขั้นตอนในการพิสูจน์การกระทำของจำเลยเสียก่อนซึ่งภาระในการพิสูจน์การกระทำของจำเลยย่อมเป็นภาระหน้าที่ของฝ่ายโจทก์และกระบวนการยุติธรรมของรัฐ ซึ่งรวมถึงพนักงานสอบสวนและศาลที่จะต้องค้นหาข้อเท็จจริงในคดีเพื่อที่จะพิสูจน์ว่าจำเลยเป็นผู้กระทำความผิด ภาระการพิสูจน์นั้นจำเป็นต้องเป็นภาระการพิสูจน์ให้ปราศจากข้อสงสัยว่าจำเลยเป็นผู้กระทำความผิด ในคดีจริง

การที่จะพิสูจน์การกระทำของจำเลยย่อมกระทำได้โดยใช้พยานหลักฐาน เมื่อเป็นการเปิดโอกาสให้มีการแสดงพยานหลักฐานเพื่อพิสูจน์การกระทำของจำเลยได้แล้วโดยที่พยานหลักฐานทุกชนิดซึ่งมิใช่พยานหลักฐานที่ได้มาโดยมิชอบด้วยกฎหมายย่อมเป็นการ

เปิดโอกาสและเปิดช่องว่างให้มีการแสดงพยานหลักฐานต่าง ๆ เข้ามาเพื่อพิสูจน์การกระทำของจำเลยได้

เมื่อภาระที่จะต้องมีการพิสูจน์การกระทำของความผิดของจำเลยแล้วหน้าที่นำสืบในคดีอาญาต้องตกอยู่แก่ฝ่ายโจทก์ เมื่อโจทก์มีภาระการพิสูจน์การกระทำความผิดของจำเลย การที่จะแสดงพยานหลักฐานประวัติและการกระทำในอดีตของจำเลยเพื่อพิสูจน์ว่าจำเลยได้กระทำความผิดตามที่ฟ้องข่มไม่เพียงพอที่ต้องปฏิบัติให้เป็นไปตามภาระการพิสูจน์ของตน แต่อย่างไรก็ตามพยานหลักฐานเหล่านี้ย่อมสามารถนำมาเป็นพยานหลักฐานประกอบพยานหลักฐานอื่น ๆ ของโจทก์ เพื่อพิสูจน์การกระทำได้ และภาระการพิสูจน์ของโจทก์ ก็ย่อมยังคงมีอยู่ต่อไป ซึ่งหากโจทก์ไม่สามารถพิสูจน์ได้โดยปราศจากข้อสงสัยแล้วศาลย่อมยกฟ้องจำเลย

การพิสูจน์การกระทำของจำเลยโดยใช้พยานหลักฐานที่เกี่ยวกับประวัติและการกระทำในอดีตของจำเลย ตลอดจนถึงเรื่องของบุคลิกและนิสัยของจำเลย การที่จะนำสืบว่าบุคคลใดได้กระทำความผิดในคดีที่เกิด โดยอาศัยพยานหลักฐานว่าจำเลยเคยกระทำความผิดแบบเดียวกันในอดีตหรือเคยมีพฤติกรรมที่มีแนวโน้มว่าเป็นผู้กระทำความผิด การพิสูจน์ดังกล่าวอาจก่อให้เกิดอคติในการที่จะทำให้การวินิจฉัยคดีของศาลได้และไม่เป็นธรรมแก่ตัวจำเลยที่จะถูกนำเอาประวัติที่ไม่ดีของคนในสมัยอดีตซึ่งจะถูกขุดคุ้ยขึ้นมาประจานต่อศาลและได้รับความอับอาย

หลักการพิสูจน์การกระทำโดยใช้พยานหลักฐานที่เกี่ยวกับประวัติและการกระทำของจำเลยในอดีต

(1) พยานหลักฐานในคดีอาญานั้น การพิสูจน์ในคดีอาญาถือเป็นเรื่องที่มีผลกระทบต่อสิทธิเสรีภาพของจำเลย ดังนั้นการพิจารณาและพิพากษาต้องให้ได้ข้อเท็จจริงที่

ชัดเจนเช่นนี้แล้วประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา มาตรา 226 จึงเปิดโอกาสให้มีการแสดงพยานหลักฐานที่จะพิสูจน์การกระทำความผิดของจำเลยได้โดยกว้าง และจำกัดอยู่เพียงพยานหลักฐานที่จะนำมาแสดงเพื่อพิสูจน์การกระทำนั้นต้องไม่ใช่พยานหลักฐานที่ได้มาโดยมิชอบ พยานหลักฐานที่เกี่ยวกับประวัติและการกระทำในอดีตของจำเลยนั้นย่อมไม่ถือว่าพยานหลักฐานนั้นๆ เป็นพยานหลักฐานที่ได้มาโดยมิชอบด้วยกฎหมายและมีใช่พยานหลักฐานที่เกิดขึ้นโดยมิชอบ เมื่อพิจารณาแล้วจึงไม่เป็นการต้องห้ามตามมาตรา 226 เนื่องจากพยานหลักฐานเหล่านั้น เป็นสิ่งที่เกิดขึ้นอยู่และมีอยู่จริง

(2) พยานหลักฐานที่ไม่เกี่ยวกับประเด็นของคดีในคดีอาญานั้น ประเด็นของคดีมีเพียงว่าจำเลยเป็นผู้กระทำความผิดในคดีหรือไม่ การที่จะพิสูจน์จึงต้องนำพยานหลักฐานมาพิสูจน์การกระทำของจำเลย ดังนั้นในการที่จะเสนอพยานหลักฐานใด ๆ ก็ตาม ในคดีอาญาพยานหลักฐานเหล่านั้นต้องเป็นพยานหลักฐานเพื่อพิสูจน์ว่าจำเลยเป็นผู้กระทำความผิดหรือไม่กระทำความผิดในคดี พยานหลักฐานที่เกี่ยวกับประวัติและการกระทำในอดีตของจำเลยที่ฝ่ายโจทก์จะนำสืบพิสูจน์ความผิดของตัวจำเลย หรือฝ่ายจำเลยนำสืบเพื่อพิสูจน์ความบริสุทธิ์ของตนจึงจำต้องแสดงให้เห็นที่เห็นได้ว่าพยานนั้นเกี่ยวข้องกับกระทำความผิดในคดี มิฉะนั้นแล้วพยานหลักฐานเหล่านั้นก็จะเป็พยานหลักฐานที่ฟุ่มเฟือยและทำให้การพิจารณาคดีของศาลล่าช้าและเสียค่าใช้จ่าย คู่ความที่จะเสนอพยานหลักฐานจึงจำต้องแสดงให้เห็นว่าพยานหลักฐานเรื่องประวัติและการกระทำของจำเลยเกี่ยวข้องกับประเด็นของคดี

ประวัติและการกระทำในอดีตของจำเลยที่จะนำเสนอเพื่อพิสูจน์การกระทำของจำเลยในคดีอาญา แบ่งได้เป็น

(1) การนำเสนอบุคลิกและนิสัยของจำเลยในคดีอาญา การนำสืบเกี่ยวกับบุคลิกและนิสัยของจำเลย บุคลิกและนิสัยของจำเลยนั้นแม้จะมีใช่พยานหลักฐานที่จะสามารถทำให้เห็นว่าจำเลยทำผิดในคดีได้โดยชัดแจ้ง แต่บุคลิกและนิสัยของจำเลยก็สามารถที่จะแสดง

เพื่อประกอบการพิจารณาคดีของศาล เพื่ออนุมานให้เห็นข้อเท็จจริงในคดีได้ และใช้เป็นพยานหลักฐานประกอบการวินิจฉัยความผิดของจำเลย

(2) การนำเสนอประวัติและการกระทำในอดีตที่มีลักษณะข้อเท็จจริงคล้ายคลึงกับความผิดในคดี การกระทำบางอย่างของจำเลยซึ่งมีลักษณะเฉพาะที่สามารถจะบอกได้ว่าการกระทำดังกล่าวเป็นการกระทำที่จำเลยได้เคยกระทำมาตลอด ซึ่งมีลักษณะข้อเท็จจริงที่คล้ายกับคดีที่กำลังพิจารณา ข้อเท็จจริงที่คล้ายคลึงกันนั้นสามารถใช้ประกอบการพิจารณาของศาลได้

(3) ประวัติและการกระทำที่แสดงองค์ประกอบความผิดในองค์ประกอบความผิดซึ่งเป็นข้อกฎหมายนั้น ข้อเท็จจริงที่จะนำมาปรับใช้เพื่อแสดงให้เห็นว่าการกระทำของจำเลยครบองค์ประกอบความผิดนั้น ในการกระทำผิดอาญาองค์ประกอบความผิดย่อมเป็นสิ่งที่สำคัญและต้องพิสูจน์ให้เห็นโดยพยานหลักฐานว่าจำเลยทำไปครบองค์ประกอบความผิดของกฎหมาย ความผิดบางฐานหากไม่มีประจักษ์พยานโดยตรงในการสืบการกระทำของจำเลย ประวัติและการกระทำของจำเลยอาจแสดงให้เห็นว่าจำเลยได้กระทำความผิดครบองค์ประกอบของกฎหมายที่กำหนดไว้ ในบางฐานความผิดการกระทำของจำเลยที่เคยกระทำมาหรือประวัติในการกระทำความผิดของจำเลยจะใช้เพื่อประกอบดุลพินิจในการวินิจฉัยความผิดของจำเลยหรือบางกรณีก็เป็นการนำสืบเพื่อแสดงให้เห็นว่าจำเลยทำไปไม่ครบองค์ประกอบความผิด ซึ่งเป็นการสืบเพื่อยกมาเป็นข้อต่อสู้ของจำเลย

(4) ประวัติและการกระทำที่นำสืบเพื่อแสดงให้เห็นมูลเหตุจูงใจในการกระทำความผิดของจำเลยหรือเจตนาของจำเลยนั้นเป็นสิ่งที่อยู่ในจิตใจของจำเลย ดังนั้นการที่จะแสดงเจตนาได้จำต้องใช้พฤติกรรมของจำเลย รวมถึงพยานหลักฐานมาประกอบทำให้เห็นเจตนาอันซ่อนเร้นอยู่ในใจของจำเลย ซึ่งถือว่าการกระทำเป็นการชี้เจตนาของจำเลย รวมถึงการกระทำความผิดของบุคคลอาจมีการคิดหรือเตรียมในการกระทำความผิดมาแล้ว ประวัติและการกระทำในอดีตที่เกี่ยวข้องกับตัวผู้เสียหาย หรือสาเหตุต่าง ๆ ในอดีตอาจนำ

มาเพื่อแสดงให้ศาลเห็นเจตนาหรือมูลเหตุจูงใจในการกระทำความผิดของจำเลยได้หรือในกรณีที่การพิสูจน์ของจำเลยเป็นการกระทำเพื่อพิสูจน์ว่าจำเลยมิได้มีเจตนาที่จะกระทำความผิดหรือมิได้มีเจตนาชั่วร้าย

การรับฟังประวัติและการกระทำในอดีตของจำเลยในการพิจารณาคดีของศาลแบ่งได้เป็น 2 ขั้นตอน

(1) ขั้นตอนการรับฟังพยานหลักฐานเพื่อวินิจฉัยความผิดในขั้นตอนการรับฟังพยานหลักฐานในชั้นพิจารณาความผิด การพิจารณาว่าจำเลยได้กระทำความผิดหรือไม่ในคดีอาญาเป็นประเด็นสำคัญควบคู่กับการนำสืบพยานหลักฐาน การนำสืบในชั้นนี้นอกจากการที่จะให้ได้มาซึ่งข้อเท็จจริง (fact) ก็คือพยานหลักฐาน ขั้นตอนแรกคือการที่จะกลั่นกรองเสียก่อนว่าพยานหลักฐานนั้น ๆ รับฟังได้ เมื่อรับฟังได้แล้วจึงนำหลักฐานดังกล่าวมาชี้แจงนำหน้าพยาน ในการชี้แจงนำหน้าพยานหลักฐานของศาลนั้นเมื่อผ่านขั้นตอนการรับฟังพยานหลักฐานมาแล้ว ขั้นตอนต่อไปก็คือขั้นตอนในการนำเอาพยานหลักฐานที่รับฟังนั้นมาเพื่อชี้แจงนำหน้าพยาน ซึ่งในทางกฎหมายอาญานั้นภาระการพิสูจน์ของโจทก์ต้องมีการการพิสูจน์โดยปราศจากข้อสงสัยว่ามีการกระทำความผิดเกิดขึ้นจริงและผู้ที่กระทำความผิดนั้นคือตัวจำเลย ซึ่งการพิสูจน์ในชั้นนี้เป็นเรื่องการพิสูจน์ในการกระทำของจำเลยซึ่งมีผลกระทบต่อสิทธิของจำเลย จึงต้องมีการเคร่งครัดในพยานหลักฐานที่จะนำมาแสดงต่อศาล

(2) ขั้นตอนการรับฟังพยานหลักฐานเพื่อประกอบการลงโทษ

เมื่อผ่านขั้นตอนในการวินิจฉัยความผิดของจำเลยในคดีมาแล้ว เมื่อฟังได้ว่าจำเลยเป็นผู้กระทำความผิด เป็นการใช้ดุลพินิจของศาลในการกำหนดโทษ นอกจากการพิจารณาในด้านของตัวจำเลยแล้ว ในชั้นของการลงโทษยังมีผลต่อสังคม พยานหลักฐานในส่วนนี้จึงมีความสำคัญในการที่ศาลจะนำมาเพื่อประกอบการใช้ดุลพินิจของศาล ในทางปฏิบัติของศาลจะไม่มีแบ่งแยกชั้นของการรับฟังเพื่อพิจารณาความผิดกับชั้นของการพิจารณา

พยานหลักฐานเพื่อลงโทษจำเลย ดังนั้นพยานหลักฐานเหล่านี้จะได้มาจากชั้นของการเสนอพยานหลักฐานในชั้นการพิสูจน์ การกระทำความคิดของจำเลยและนำมาเพื่อประกอบคุณพินิจในการลงโทษ รวมถึงความเห็นจากเจ้าพนักงานคุมประพฤติของศาลที่จะสืบเสาะข้อเท็จจริงและทำความเข้าใจเห็นเสนอต่อศาล

ประวัติดและการกระทำของจำเลยนั้นสามารถนำมาเสนอเพื่อประกอบคุณพินิจของศาลได้ อาจเป็นกรณีความประพฤติที่จำเลยไม่เคยกระทำความผิดมาก่อน ไม่มีสันดานเป็นผู้ร้ายหรือมีประวัติที่ตีมาโดยตลอด หรือประกอบอาชีพสุจริตเป็นหลักแหล่ง หรือกระทำความผิดเป็นครั้งแรก ประวัติดเหล่านี้สามารถช่วยในการประกอบคุณพินิจในการลงโทษได้ หรือประกอบคุณพินิจในกรณีที่ศาลจะรอกการลงโทษได้

การรับฟังพยานหลักฐานเกี่ยวกับประวัติดและการกระทำในอดีตของจำเลย

เรื่องของการรับฟังประวัติดและการกระทำในอดีตของจำเลย ในคดีอาญานั้นการที่จะรับฟังได้หรือไม่นั้นต้องเป็นไปตามบทบัญญัติของกฎหมาย ในกรณีของพยานหลักฐานที่เกิดขึ้นโดยมิชอบยอมเป็นที่ชัดเจน โดยกฎหมายไม่สามารถนำมารับฟังได้ ในส่วนของพยานหลักฐานอื่น ๆ นั้น หากจะพิจารณาว่าพยานหลักฐานนั้น ๆ รับฟังได้หรือไม่หากไม่มีกฎหมายกำหนดเอาไว้โดยชัดเจนก็ต้องพิจารณาตามหลักในเรื่องของแนวคำพิพากษาศาลฎีกา ซึ่งเป็น *guide lines* ในการพิจารณาคดีของศาล

หลักในเรื่องของการรับฟังพยานหลักฐานที่เกี่ยวกับประวัติดและการกระทำของจำเลยนั้น เป็นพยานหลักฐานซึ่งมิใช่พยานหลักฐานที่ได้มาโดยมิชอบ แต่จะรับฟังได้หรือไม่ก็ต้องพิจารณาจากหลักของคำพิพากษาศาลฎีกา ในคำพิพากษาศาลฎีกาเมื่อมิได้กำหนดเอาไว้อย่างชัดเจนแล้วหากมีการนำสืบประวัติดและการกระทำยอมขึ้นอยู่กับคุณพินิจของผู้พิพากษา ในแต่ละบุคคลที่จะพิจารณาจะอนุญาตให้มีการนำสืบได้หรือไม่ ซึ่งในคุณพินิจนั้นย่อมมีการพิจารณาที่แตกต่างกันออกไปได้

ข้อเสนอแนะ

การนำสืบพยานหลักฐานในคดีอาญา หลักในการต้องห้ามในการนำสืบนั้นย่อมต้องเป็นไปตามหลักประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา มาตรา 226 ซึ่งกำหนดเกี่ยวกับพยานหลักฐานที่จะรับฟังในคดีอาญาได้หรือไม่ หากพยานหลักฐานใดที่มีไว้ต้องห้ามดังกล่าวก็ไม่ถูกต้องห้ามโดยบทบัญญัติของมาตรา 226 พยานหลักฐานดังกล่าวก็สามารถนำสืบได้

การนำสืบพยานหลักฐานใดหากเป็นกรณีที่สงสัยว่าพยานหลักฐานนั้นต้องห้ามหรือไม่ ย่อมขึ้นอยู่กับหลักกฎหมายที่ได้บัญญัติไว้กับอีกกรณีหนึ่ง คือการพิจารณาจากหลักที่วินิจฉัยโดยกำหนดคำพิพากษาศาลฎีกา อย่างไรก็ตามกรณีที่มิได้มีการบัญญัติโดยกฎหมายไว้ และมีได้มีแนวคำพิพากษาศาลฎีกา การที่คู่ความจะขอนำพยานหลักฐานใดเข้าสืบย่อมขึ้นอยู่กับดุลพินิจของศาลที่จะใช้ดุลพินิจในการสั่งว่าสามารถนำพยานหลักฐานนั้นเข้าสืบได้หรือไม่ในการสืบยอมขึ้นอยู่กับดุลพินิจและประสบการณ์ของผู้พิพากษาแต่ละท่าน กรณีหากเป็นที่สงสัยว่าสามารถนำพยานเข้าสืบได้หรือไม่ ศาลมักจะอนุญาตให้นำพยานเข้าสืบก่อน โดยศาลจะใช้ดุลพินิจในการพิจารณาว่าพยานหลักฐานชิ้นนั้นต้องห้ามหรือมีน้ำหนักเพียงใดในตอนทำคำพิพากษา

การนำสืบเกี่ยวกับประวัติและการกระทำของจำเลยในอดีต เมื่อพิจารณาแล้วจะเห็นว่ามิทั้งข้อเท็จจริงในส่วนที่เกี่ยวกับประวัติและการกระทำที่เกี่ยวข้องกับประเด็นในคดีกรณีการนำเอาประวัติและการกระทำของจำเลยมาเพื่อประกอบการพิจารณาว่าจำเลยได้กระทำความผิดไปครบองค์ประกอบความผิดหรือไม่ ในส่วนที่เกี่ยวกับองค์ประกอบในด้านการกระทำของจำเลย การนำเอาประวัติและการกระทำมาเพื่อวินิจฉัยเจตนาในการกระทำความผิดของจำเลยตามหลักในเรื่องการกระทำเป็นเครื่องชี้เจตนา หรือการนำเอาลักษณะ

หรือรูปแบบเฉพาะของจำเลยในอดีตมาประกอบการพิจารณาคดี ประกอบกับการนำเอา ประวัติและการกระทำของจำเลยมาเพื่อพิจารณาประกอบดุลพินิจในการกำหนดโทษที่ เหมาะสมกับตัวจำเลย เช่นที่กล่าวมาแล้ว ประวัติและการกระทำของจำเลยย่อมเป็นสิ่งที่เกี่ยวข้องกับ ประเด็นและแม้จะมีการนำสืบเข้ามาก็ไม่เกิดผลเสียหายแต่อย่างใดที่ศาลจะนำมาเพื่อ พิจารณาและพิพากษาคดี แต่ในกรณีกลับกันหากกรณีข้อเท็จจริงที่ไม่อยู่ในลักษณะที่กล่าว มาแล้ว ข้อเท็จจริงเหล่านั้นย่อมถือเป็นข้อเท็จจริงที่ไม่เกี่ยวข้องกับประเด็นและไม่อยู่ในวิสัย ที่ศาลจะนำมาเพื่อพิจารณาประกอบการวินิจฉัยและพิพากษาคดีได้ อีกทั้งข้อเท็จจริงเหล่านั้น ย่อมสามารถที่จะเข้าสู่การรับรู้ของศาลได้ แม้ศาลจะได้มีการวินิจฉัยแล้วว่ามิได้เกี่ยวข้องกับ ประเด็นของคดี และอาจมีผลต่อความเสี่ยงในทางจิตใจของศาลที่อาจก่อให้เกิดความโน้ม เอียงในการพิพากษาคดี จึงควรมีการป้องกันความเสี่ยงในการรับรู้ข้อเท็จจริงเรื่องประวัติ และการกระทำในอดีตของจำเลยที่ไม่เกี่ยวข้องกับประเด็นของคดีเข้าสู่การพิจารณาของศาล โดยกำหนดแนวทางในทางการพิจารณาคดีของศาล (Judicial guidelines) เพื่อให้การ พิจารณาคดีของศาลเป็นไปโดยเที่ยงธรรมและปราศจากอคติ